

DE DAG IS VASTGESTELD

In de namiddag kwamen André en Louise te Brugge aan.

Ze stapten in hetzelfde hotel af, waar ze enige dagen geleden ook verbleven hadden.

— Weer goed en wel terug? vroeg de waard.

— Ja...

— Maar, de vrouw ziet bleek...

— Zij is niet wel. Geef ons een goede kamer aan de achterzijde...

— Goed, mijnheer.

— En maak er dadelijk wat vuur. Mijn vrouw wil er zo spoedig mogelijk heengaan.

— Tot uw dienst, heer!

Louise scheen afgemat.

— Ge moet u kalm houden, zei André.

— Ik wil wel, maar ik ben diep geschokt.

— Had ik alles kunnen voorzien, we zouden niet naar Nieuwpoort gegaan zijn.

— Ja, André...

— Ge zult ziek worden.

— Och, na enige dagen ben ik weer beter, laat me nu wat rusten!

— Willen we morgen naar Antwerpen terugkeren, Louise?

— En Bakelandt?

— Welnu, ik zal dan geen getuige zijn van zijn dood. Ik ben bezorgd om u.

— We blijven...

— 't Is geen opoffering voor mij...

— Neen, neen, we blijven! Om mijnentwil reisdet gij naar Nieuwpoort, nu zullen we ook tot na de strafuitvoering te Brugge vertoeven. Ik kan hier immers ook rusten.

— Anders...

— Neen, neen, we blijven...

Weldra kwam de waard zeggen, dat de kamer gereed was.

Louise ging onmiddellijk naar boven en legde zich te bed.

André begaf zich naar beneden.

— Mijnheer, nu is de dag vastgesteld, zei de herbergier.

— Van de strafuitvoering ?

— Ja...

— Wanneer ?

— Op 2 November, op Alierzieien, dus nog twee dagen.

— Is 't nu zeker ?

— Onherroepelijk vastgesteld ! Er zal wat volk naar Brugge komen !

— Waarschijnlijk.

— O ! twijfel er niet aan. Jaren achtereen leefde het volk voor Bakelandt en zijn bende, nu is 't een feest, als die lelijke rovers op 't schavot moeten ! En zoveel !

— Ja, de beul zal werk hebben !

— Bakelandt wil zich niet laten bekeren ; hij moet een verdorven schurk zijn.

— Vastgestrikt in 't kwaad.

— Ja, wel moogt ge dat zeggen ! De anderen zijn tot inkeer gekomen. Er zijn ook jonge meisjes bij... men had gemeend, dat ze zouden genade krijgen, maar neen, hoor. Ze moeten ook sterven, en nog wel 't eerst van allen.

— Is de volgorde al vastgesteld ?

— 't Schijnt zo ! Eerst de meisjes, en de kapitein het laatst van allen. Hij moet zijn mannen zien sterven. Misschien zal dat nog indruk op hem maken.

— 't Is te hopen !

— Nog voortdurend worden er schelmen aangehouden, hernam de waard.

— Dan lopen er nog veel !

— Wie zal 't zeggen ! Men kon toen niemand vertrouwen. Schijnbaar eerlijke mensen, boerenknechten, veldarbeiders, bleken leden der bende te zijn, mijnheer. Maar deze morgen hebben ze hier twee vreemdelingen aangehouden, die niet tot Bakelandt's, maar tot een andere bende behoorden.

— Tot welke dan ? vroeg André met hevige belangstelling. Weet ge het ?

— Ergens in 't Brabantse... of van rond Antwerpen, zegt men. 't Was een jonkman en een meisje.

— Een jonkman en een meisje ?

— Men zegt dat de jongen de zoon van een notaris is en de deerne moet de vriendin geweest zijn van de kapitein der rovers. Ze schijnen dat alles bekend te hebben ; zo vernam ik toch !

— Maar hoe kwamen ze dan hier ? vroeg André, die alle moeite moest doen om zijn ontroering te verbergen.

— Wel, ze waren in Frankrijk en Duitsland geweest, schijnt het, maar ze hadden geen geld meer en de jonkman kwam terug om zijn vader geld te vragen, en nu wilden ze over Oostende naar Engeland reizen.

— En werden ze te Brugge aangehouden ?

BAKELANDT

DE DUIVELSMACHINE

— Ja. Men had hen ginder herkend en nu waren er gerechtsdienaren op hun hielen en hier buiten de Oostendse poort werden ze bij de kraag gevat, 't Is erg, als ge als treffelijke vader zulk een zoon hebt, niet waar, mijnheer?

— Vreselijk!

André ging eens door de stad wandelen en bij de Halle op de markt, ontmoette hij een der achtervolgers van de notaris en Liza, want onze lezers hebben begrepen, wie de aangehoudenenen waren.

En de gerechtsdienaar was niemand anders dan de slimme en moedige veldwachter van Heist-op-den-Berg, Pieter Deswert.

Deze herkende André en kwam op hem af, vrolijk uitroepend :

— Wie we daar hebben! Mijnheer André!

— Dag, garde!

— Hebt ge 't gehoord?

— Ja... de notaris en Liza?

— Zijn gegrepen! De notaris kwam terug in België om centen, maar men herkende hem. Zie, André, terwille van zijn vader zou ik mijn ogen toegenepen hebben — dat blijft onder ons hoor — maar de vervolging is van uit Mechelen begonnen en ik kreeg bevel onmiddellijk mee te gaan. 't Spijt me voor de vader... maar er is niets aan te doen. Zijn zoon zal nu met de kanonbal aan zijn been mogen werken te Ieper of misschien te Nieuwpoort bij Morré...

— Morré is dood, garde.

— Wat zegt ge? De oude Morré dood!

— En de jonge ook!

— Nog al meer nieuws!

— 't Is zo...

— Maar, weet ge 't zeker?

— Heel zeker...

— Maar 't is niet mogelijk, viel de veldwachter in, Sus Morré was niet te Nieuwpoort.

Nu verhaalde André aan Deswert wat onze lezers reeds weten.

— Hoe alles toch lopen kan! riep de man verbaasd uit. De bende van de Pijpelheide is aan 't uitsterven. Maar Cartouche is nog vrij... en die zullen we nooit te pakken krijgen!

— Wie weet!

— Neen, jongen, nooit! Cartouche is slimmer dan de notaris!

— Maar de kruik gaat zo lang te water...

— ...tot ze breekt! volledigde Deswert. Ik weet dit alles wel, maar Cartouche is een man die, zoals het volk zegt, met de duivel omgaat... Hij is bijna niet te vatten. En 't zijn domkoppen die hem te Antwerpen uit de gevangenis lieten ontsnappen.

— Maar hoe is zulks toch gebeurd?

— Ja, 't is een hele historie. Maar ik zal ze in 't kort verhalen. Toen Cartouche in de gevangenis geraakte was hij ten prooi aan een verschrikkelijke woede. Hij wist dat het met hem gedaan was. Toen men hem in zijn cel wilde doen vatte hij plotseling twee bewakers vast en sloeg ze met de koppen tegeneen

dat het bloed er uit gutste. Op hun geschreeuw kwamen andere bewakers toegesnel en die zijn de bandiet te lijve gegaan. Maar Cartouche is een sterke kerel. Hij liet zich niet bedwingen hoewel hij geboeid was. Er ontstond een hevige worsteling. Verbitterd over de hardnekkige tegenstand heeft men hem geslagen als kaf. Hij moest lelijk gesteld geweest zijn, want, overdekt met bulten en builen, de ogen gezwollen, de mond vol bloed, liet men hem voor dood liggen...

— 't Ware misschien beter geweest dat hij dood ware.

— Inderdaad, men had de maatschappij hiermede een dienst bewezen. Maar nu is het anders uitgevallen; wat zijn dood moest zijn werd zijn redding. Men wierp Cartouche als een voddebaal in de donkere kerker en hield hem gekluisterd als een mummie. 's Anderendaags, toen men naar hem zien kwam lag hij nog steeds beweegloos als een dode... Nu werd de bewaker verschrikt, want ge weet dat sinds Bonaparte aan het hoofd van de Franse Staat geplaatst werd er voor de gevangenen een tijdperk van verzachtend regiem in voege is gekomen. De bewaker dus liep spoedig naar zijn overste en deelde hem de tijding mede...

— Ach, kom, zeg de overste, laat de kerel maar wat liggen!

— Maar hij is dood! zegde de bewaker.

Nu kreeg de overste toch schrik. Een gevangene als Cartouche was de eerste de beste niet. Aller ogen waren op hem gericht. Zijn proces zou een der beruchtste worden der laatste jaren. Er diende dus met hem opgepast en men moest, om het volk tevreden te stellen, hem voor zijn rechters brengen... Wanneer de tijding van zijn dood moest bekend worden zou men zeggen dat dit gerucht vals was en men de beruchte bandiet liet ontsnappen... Dit zou tot een ernstig onderzoek aanleiding geven en 't gevolg hiervan zou hem zijn plaats kunnen kosten.

Hij liep dan, met de bewaker, in allerijl naar de kerker en ja, daar vond hij de bandiet onbeweeglijk als een lijk.

Cartouche werd van zijn ketens ontdaan en in de ziekenzaal gedragen.

Twee volle dagen bleef de bewusteloosheid aanhouden... Men had de kerel op het hoofd getroffen en de hersens schenen geschud te zijn... De dokter kon er niet voor instaan, tot eindelijk de derde dag, de man de ogen opende en flauw rond zich keek.

— Waar ben ik? vroeg hij.

— In de infirmerie van de gevangenis te Antwerpen.

Hierop sloot hij opnieuw de ogen en bleef tot 's avonds liggen.

Maar de man verkeerde niet meer in doodslaap. Hij overwoog wat hij thans zou aanvangen. Hij maakte een plan tot ontvluchten terwijl de dokter zich nog over hem heenboog en hoofdschuddend zegde:

— Ik geloof dat de kerel er aan is.

En het plan dat Cartouche vormde zou gelukken.

Hij moest zich daarom ziek houden. Over zijn gans lichaam had hij kneuzingen opgelopen en 's anderendaags, toen hij gans wakker was en hij van honger wat te eten vroeg, klaagde hij er over dat hij zijn benen niet kon verroeren en zijn leden gebroken waren.

DEE LINDARD

BAKELANDT

DE COLLECTIE

Zo verliepen enige dagen en Cartouche bleef onmachtig om zich te been te helpen.

In de ziekenzaal lag hij toevallig alleen; een met ijzeren staven afgesloten raam gaf uitzicht op de binnenplaats der gevangenis. 's Nachts was er geen bewaking. Cartouche moet er van gebruik gemaakt hebben om het venster te openen en te bespieden hoe de plaatsen gelegen waren en hoe een ontvluchting kon uitgevoerd worden.

Het plan dat in zijn geest gerijpt was heeft hij tot in de minste bijzonderheden uitgevoerd.

Hij heeft een pikkel van zijn bed losgevezen en hiermede heeft hij de ijzeren staven van 't raam gebogen tot zij wijd genoeg van elkander waren om hem toe te laten er zich door te wringen. Hij had zijn lakens medegenomen die hij vooraf in stevige linten had gescheurd en aaneengeknoopt. Eenmaal buiten is hij, in plaats van naar beneden te springen, langs de goot en vooruitspringende stenen naar boven geklommen... De kamer boven de zijne was betrokken door een bewaker. Nu was juist in die nacht die bewaker van dienst... Hij heeft het venster ontsloten en eenmaal binnen die kamer was het voor hem kinderspel om de deur te openen. Hij stond in een lange gang. Van verdieping tot verdieping, van dak tot dak geraakte hij eindelijk op een naburig huis, maakte zijn aaneengeknoopte lakens vast aan een dwarsliggend ijzer in de goot en liet zich naar beneden glijden. Dit is het waarachtig verhaal van de ontsnapping van Cartouche. En ik heet het dom de kerel 's nachts onbewaakt te laten al was een gesloten deur of raam een voldoende verzekering tegen iedere ontsnapping van zulke listige, doortrapte bandiet... Was ik daar geweest, dan zou ik het niet alleen gewaagd hebben de kamer te verlaten maar zelf, hoe wreed het u ook moge toeschijnen, de kerel in zijn bed vastgesjord hebben dat hij zich niet al te veel bewegen kon.

Dat de man niet gaan kon was een flauwtje; al te ras hebben zij moeten ondervinden dat de kerel niet alleen gaan, maar zelfs lopen en ja... vliegen kon. Nu is hij voortvluchtig en, volgens mij zal men hem nooit meer snappen....

— Maar het scheen dan toch dat de man berouw gevoelde over zijn vroeger leven en zich beteren zou.

— Geloof gij er aan? Ik niet. Doremans heeft hij wijs gemaakt dat hij naar Rome trok om zich te gaan werpen aan de voeten van de Paus. Maar enige uren later heeft hij tot driemaal toe gepoogd mij een blauwe erwt in 't lijf te jagen. Als men dat boetedoening en berouw heet dan ben ik een bandiet!

— Maar hij is sindsdien toch verdwenen?

— Ja, dat wel, maar alleen de schrik zal hem buitenlands gejaagd hebben. Hij was volgens mij naar de Heide gekomen om zijn zogenaamde vrouw op te zoeken... Het schijnt dat hij dit wijf, dat er met de notariszoon is uitgetrokken en nu ook geklitst is, werkelijk lief had of liever een grote drift naar haar bezat... Had hij haar gevonden dan zou hij haar medegenomen hebben naar de vreemde om, wie weet, aldaar misschien zijn bandietenstreken te hernieuwen.

— Gij gelooft dus niet aan zijn berouw?

— Och, kom, zo een man als Cartouche is te doorslecht om tot inkeer te komen. De vrees is 't begin van de wijsheid en hij zal een verre afstand gelegd hebben tussen het gerecht om vooreerst uit de klauwen van de beul te blijven. Moest hij echter tot berouw komen dan zal ik de eerste zijn om er mij over te verheugen. Hoewel hij mij dikwijls naar het leven stond gevoel ik absoluut geen wrok meer tegen hem.

— Ge zijt een edelmoedig man, Deswert.

— Och, kom, waarom zouden wij haat dragen. Met haat verbittert men het leven en het dient voor niets.

— Blijft ge hier nog lang?

— Wel, ik heb gehoord dat binnen twee dagen Bakelandt zijn hoofd verliest...

— Met zijn medeplichtigen.

— Ja, en ik wil dat zien.

— Dus ge blijft zolang?

— Ja, ik heb die Bakelandt goed gekend.

— Maar zeg eens, hoe hield de notaris zich?

— Hij weende als een kind. Och! hij is een verdoolde jonkman... hij is te beklagen.

— En Liza?

— O, die was brutaal.

— Waarlijk?

— Ze schold ons de huid vol en stelde zich als een echte furie aan! Ze had het vooral op mij gemunt: nu, ik lachte ze vierkant uit.

— Wat zal er met haar gebeuren?

— Die gaat in de gevangenis.

— Gruwelijk toch zo'n lot.

— En zo jong zijn. Haar vader, de bezembinder, zit te Ieper op de vestingen.

— 't Is stil op de Pijpelheide dan?

— Ja, zeer stil.

Beide mannen babbelden nog een wijl tezamen en eindelijk nam André de veldwachter naar zijn hotel mede.

Louise was in slaap gevallen.

— De rust zal haar goed doen, zei André, toen hij weder beneden kwam.

— Jongen, jongen, ge zijt wijs geweest.

— Dat ik de Pijpelheide verliet?

— Ja!

— Ik kon er niet blijven, ik walgde van dat leven. Mijn arme moeder! Zij beminde Cartouche te veel.

— Beminnen?

— Garde, gij moogt het wel weten. Cartouche en ik zijn stiefbroeders.

— Maar, André!

— Waarlijk!

— Stiefbroeders?

BAKELANDT

— Wij hadden dezelfde vader. Maar Cartouche is een onwettig kind en werd naar zijn moeder Verbinnen genoemd. Kate huwde zijn vader en toen ze wist, dat Mathijs diens zoon was, vatte ze er waarlijk moederliefde voor op. 't Is vreemd, maar 't is zo!

— Ja, 't is vreemd!

— Maar ge begrijpt, dat ik niet de minste broederschap voel jegens de ellendige roverkaptain, al hadden wij dezelfde vader!

— Dat begrijp ik zeker.

Nog lang spraken beide kennissen over de binder der Pijpelheide, wier lotgevallen we thans verhaald hebben.

Ons rest nu alleen nog Bakelandt's einde te vertellen.

DE LAATSTE NACHT

Allerheiligen!

Somber klonken de klokken over Brugge.

't Volk stroomde ter kerke en bezocht dan de dodenakker, om nogmaals naar vrome gewoonte de overledenen te herdenken.

't Was avond.

Dreigend rees daar de gevangenis. Gewapende schildwachten stapten voor 't gebouw heen en weer.

Morgen zou de wacht verminderd worden, want dan waren de gevangenen, die nu het strengst bewaakt moesten worden, gerecht.

Menige burger, al kon hij geen blik binnen de vesting werpen, wandelde er toch voorbij, en hij dacht aan de veroordeelden, wier laatste nacht thans aanbrak.

Bakelandt sliep de laatste nacht van zijn leven weinig of niet.

Wraakzucht laaide nog in hem op.

Geen ootmoed rees in zijn hart, geen berouw was er bij die verdorven kerel.

Tegen de morgen werd Bakelandt echter onrustiger... Soms sloeg hij zich voor 't hoofd en zuchtte diep... Hij wist dat zijn uur naderde... dat hij 't grote ogenblik niet meer verschuiven kon.

Weldra hoorde men hamergeklop.

Kwam men hem halen?

Nu reeds?

Maar Bakelandt zag een mens en onmiddellijk wilde hij weer onverschillig zijn, zoals hij ook altijd was geweest, wilde hij ieder overbluffen door hetgeen sommigen moed noemen, maar eigenlijk vrees is, vrees om zich de toestand goed voor te stellen, er rustig over na te denken.

THE GREAT BRITAIN
PUBLISHED BY THE
HAKELANDT

JAN VAN CONTICH
JOHAN VERDIJCK

DE BENDE VAN
BAKELANDT

Deel II

ANTWERPEN
UITGEVERSFIRMA L. OPDEBEEK
1955